

Van: DGPZ en DEBS

28 december 1967

Aan: M via S

cc: T
DEU
DIE
DESOnderwerp: Samenwerking met V.K.

Inzake de te volgen tactiek ten aanzien van de verschillende vormen van samenwerking met het V.K. na het Franse veto, moge het volgende onder Uw aandacht worden gebracht.

Zoals reeds in het memorandum van DGPZ no. 732 van 19 dezer werd gesteld en 22 december door de Britse Ambassadeur nog eens werd bevestigd, denken de Engelsen aan samenwerking met een zo groot mogelijke groep, d.w.z. liefst de Vijf als geheel. Dit is op zichzelf begrijpelijk, aangezien immers dan het politiek effect veel groter zal zijn en met name ten aanzien van terreinen die de Europese Gemeenschappen betreffen of daarmee samenhangen slechts dan gerekend mag worden op een afdoende oriëntering zowel in de Zes als bij de Vier in de richting van een latere toetreding. Dit neemt niet weg dat ook de Engelsen denken aan samenwerking in beperkter kader (... the Five or as many of the Five as wish).

Het is duidelijk dat een samenwerking à cinq - indien zij al mogelijk zou zijn - het voordeel zou hebben dat daarbij maximale aandacht kan worden besteed aan punten van praktisch belang, verband houdende met de EEG en een mogelijke latere toetreding. Uiteraard zou ook in een kleiner kader dit aspect van de samenwerking zoveel mogelijk tot zijn recht moeten komen.

Naast de categorie problemen die in de EEG spelen en waarover de samenwerking zich voornamelijk tot preconsultatie zal beperken, zijn nog twee andere groepen vraagstukken, die zich voor samenwerking lenen, nl. de zgn. "periferie-problemen" zoals patenten, vennootschap, technologie etc. en de problemen die los staan van de EEG, zoals militaire produktie en - aankoop en buitenlandse politiek.

De weerstand van Duitse zijde zal groter worden al naarmate men verder gaat dan consultatie over directe EEG-zaken. Een blijvende politieke band tussen de Vijf en

- Engeland -

Van:

28 december 1967

Aan:

-2-

Onderwerp:

Engeland, bv. in de zin van het Frans-Duits vriendschapsverdrag, zal waarschijnlijk door Duitsland worden afgewezen teneinde de verhouding met Frankrijk niet in gevaar te brengen. Het is trouwens in het licht van de eerste uitslatingen van regeringszijde in Bonn na de 19e december, de vraag of de Bondsregering bereid is om welk arrangement dan ook te aanvaarden dat de indruk maakt van een "ganging up" tegen Frankrijk. De Bondsrepubliek zal wellicht eerder geneigd zijn om de bilaterale contacten met de candidaatleden te intensiveren. Onder deze omstandigheden lijkt het beter niet te veel te rekenen op Duitse medewerking, al ware Duitsland wel aan te bieden mee te doen indien het er prijs op zou stellen. Hierbij zij echter opgemerkt, dat - naar de Britse Ambassadeur mededeelde - de Britse regering van oordeel is dat de Bondsrepubliek wellicht wel zou meedoen, indien ook Noorwegen en Denemarken zich bij de groep zouden aansluiten.

Ook afgezien van Duitsland is het niet zeker of onze Benelux-partners en Italië bereid zijn tot vérgaande samenwerking met de toetredingscandidaten op alle drie hierboven bedoelde gebieden. Het lijkt dan ook van groot belang dat in een eerste stadium van overleg met onze drie partners voorzichtig wordt nagegaan hoe ver zij bereid zouden zijn te gaan, waarbij duidelijk dient te worden gemaakt dat Nederland zéér ver wil gaan, zulks teneinde deze samenwerking niet bij voorbaat te verwateren. Na Uw uitslatingen tegenover Brown op 5 december zullen de Engelsen daar ook zeker op rekenen. Ook hier geldt dat datgene wat door Nederland niet wordt gedaan of voorgesteld zeker niet door de andere Vier van de Vijf zal worden gedaan of voorgesteld.

Het is in deze gedachtengang wenselijk dat wij zo spoedig mogelijk aan de Belgen en Italianen - liefst aan beiden tegelijk - zeggen dat Nederland in ieder geval bereid

- is -

Van:

28 december 1967

Aan:

-3-

Onderwerp:

is met het V.K. een verdrag te sluiten met een maximale inhoud (waarover in grote trekken mededeling kan worden gedaan conform hogervermeld, door U goedgekeurd memorandum) en voorts de hoop uitspreken dat zij eveneens hiertoe bereid zullen zijn. Daarbij kan voorshands de vraag worden opengelaten of het een multilateraal, "open-ended" verdrag zal worden dan wel een serie bilaterale, min of meer gelijk-luidende verdragen.

Het is uiteraard van groot belang dat Italië meedoet; gezien de aard van Minister Fanfani zou hem wel enige eer moeten worden gelaten, door bv. te stellen dat de eerste multilaterale besprekingen over dit onderwerp op zijn initiatief tot stand kunnen worden gebracht, België zal dan ook wel volgen.

Voor de presentatie naar buiten is t.z.t. een spectaculair gebaar bepaald gewenst. Duidelijk moet worden getoond, dat de overige landen niet zonder meer berusten in de situatie welke door het Franse veto is ontstaan. Zulks is o.m. voor de Franse publieke opinie van belang, en zeker ook voor de Britse. Het is om deze reden wenselijk dat voor de samenwerking met het V.K. een institutionele vorm wordt gekozen.

Indien bovenstaande beleidslijn Uw instemming kan wegdragen doet zich de vraag voor op welke wijze de Italiaanse en Belgische regeringen zullen worden benaderd. Het zou uiteraard verre de voorkeur verdienen indien U persoonlijk met Uw Ambtgenoten overleg zou willen voeren. Indien dit op korte termijn niet mogelijk is, zou U wellicht een brief aan hen kunnen zenden die door de Ambassadeurs zou kunnen worden overhandigd.

In ieder geval lijkt enige spoed geboden teneinde te voorkomen dat andere initiatieven, met name van Uw Belgische Ambtgenoot, deze belangrijke aangelegenheid in de verkeerde richting zouden sturen.